

Nederland moet meer waarde creëren op basis van maatschappelijke uitdagingen

Nederland laat kansen liggen. Andere landen bereiden zich beter voor op de toekomst. Ze investeren in de markten van morgen. Nederland moet zich daar beter bij aansluiten. De Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) adviseert de regering om leiderschap te tonen – en om een bredere focus aan te brengen in het beleid: het topsectorenbeleid moet niet alleen gericht zijn op ons verdienvermogen, maar ook op maatschappelijke meerwaarde. Dat stelt de AWT in het vandaag aan de Tweede kamer gezonden advies *Waarde creëren uit maatschappelijke uitdagingen*.

Internationaal uit de pas

Nederland heeft veel troeven in handen. Er zijn relatief veel internationaal toonaangevende bedrijven, en Nederland heeft een sterke positie wat betreft onderzoek en kennisontwikkeling. In de diverse internationale ranglijsten staat Nederland hoog. Goede universiteiten, excellente onderzoekers, innovatieve bedrijven. Maar Nederland loopt zeker niet voorop als het gaat om de aanpak van maatschappelijke problemen. Duitsland en Denemarken zijn verder met de transitie naar een economie die gebaseerd is op hernieuwbare energie en grondstoffen en op schone technologie. Obama breekt een lans voor *grand challenges* en zet fors in op nieuwe technologie, en op gezondheid. De Europese Unie investeert in het nieuwe onderzoeksprogramma Horizon 2020 circa 10 miljard euro per jaar tot en met 2020. Bijna de helft daarvan is bestemd voor zes maatschappelijke uitdagingen op de domeinen gezondheid, voedsel, energie, vervoer, klimaat en grondstoffen, en de kwaliteit van de samenleving. Nederland moet bij deze ontwikkeling aansluiten, want de potentie is er. Nederland heeft veel in huis om de benodigde doorbraken te ontwikkelen. Maar - zo stelt de AWT - leiderschap vanuit de overheid schiet tekort, er is te weinig aandacht voor (nieuwe) marktontwikkeling.

Zet in op (nieuwe) marktontwikkeling

Martin Schuurmans, voorzitter van de projectgroep die het advies heeft voorbereid: "Er moet een duidelijke markt zijn voordat bedrijven investeren in duurzaam, schoon, veilig of gezond. De overheid heeft een taak om die markt te helpen ontwikkelen. Dat kan door meer daadkracht te tonen. De overheid kan haar eigen inkoopbeleid herzien en daarmee innovatie uitlokken, bijvoorbeeld door schonere bussen in te zetten of recyclebaar asfalt af te nemen. Daarnaast kan de overheid regels stellen die bedrijven verplichten om producten veiliger, gezonder of duurzamer te maken. Dat helpt om markten te creëren." Voor meer daadkracht is een mentaliteitsverandering binnen de overheid nodig: minder touwtrekken tussen departementen en tussen bestuurslagen, meer samenwerking. Minder het eigen perspectief voorop, meer het gezamenlijk belang. Minder papier, meer doen.

Het kabinet wil inzetten op concrete projecten die de kracht van Nederland zichtbaar maken: *Global Challenges, Dutch solutions*. De AWT ondersteunt dit van harte, maar constateert ook dat bundeling van krachten en initiatieven noodzakelijk is.

Uri Rosenthal, voorzitter AWT: “Ik ben van overtuigd dat Nederland veel te bieden heeft. Er is potentie om vanuit Nederland bij te dragen aan de oplossing van wereldwijde maatschappelijke problemen. We hebben de creativiteit om gezamenlijk te werken aan nieuwe oplossingen. Maar daarvoor hebben we een moedige overheid nodig. Een overheid die kiest en inspireert, maar ook de daad bij het woord voegt en meehelpt markten te ontwikkelen. Een overheid die samenwerkt met de industrie en de kennisinstellingen, en gebruikmaakt van de miljarden uit de onderzoeksprogramma’s van de EU. Dat levert verdienvermogen op, maar zeker ook maatschappelijke meerwaarde”.

Noot voor de redactie:

De AWT brengt op verzoek van de minister van EZ en staatssecretaris van OCW advies uit over de vraag op welke wijze het topsectoren beleid en het profileringsbeleid meer afgestemd kan worden op de maatschappelijke uitdagingen en op het Europese kaderprogramma voor onderzoek Horizon 2020.

Meer informatie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Dorette Corbey, directeur AWT via 06 – 24 39 21 06 of d.corbey@awt.nl

De AWT is een onafhankelijke adviesraad voor regering en parlement. De adviezen gaan over het wetenschaps- en innovatiebeleid en zijn strategisch van aard. De leden van de AWT zijn afkomstig uit kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Zij hebben zitting op persoonlijke titel en vertegenwoordigen geen gevestigde belangen.